

Port Betaald

postnl

DE WINDVAAN

ledenblad van De Windvogel

Een sprankelend 2019!

December 2018
Jaargang 21
Nummer 4

Colofon

De Windvaan is een uitgave van De Windvogel, coöperatieve vereniging tot collectief bezit van windmolens.

Het bestuur van De Windvogel:

Siward Zomer, *voorzitter*
Martien Vogelezang, *secretaris*
Frank Schoenmakers, *penningmeester*
Albert Jansen, *projecten*
Rens Beijer, *projecten*
Gijs Labaar, *financiën*
Evert-Jan van Latum, *projecten*
René Spriensma, *projecten*
Henk Jan Visser, *projecten*

Molenaars:

Harry van den Hooren
Jan Hoogendoorn
Broos de Groot
Arjan Boomars

Postadres:

De Windvogel
Postbus 2183
2800 BH Gouda

Bezoekadres:

Herculesplein 5
3584 AA Utrecht
tel. 030-3200702

Ledenadministratie:

Jan Jennissen
Graaf Janstraat 219
2713 CL Zoetermeer
windvogel ledenadmin@gmail.com

Redactie Windvaan:

Inge Verhoef (eindredacteur)

De Windvogel
Postbus 2183
2800 BH Gouda
redactie@windvogel.nl

Kopij voor de Windvaan:

Kopij kunt u sturen of e-mailen naar het redactieadres. De redactie behoudt zich het recht voor plaatsing te weigeren en teksten in te korten.

Like ons op [Facebook.com/de-windvogel](https://www.facebook.com/de-windvogel)

Volg ons op [Twitter: Twitter.com/de_windvogel](https://twitter.com/de_windvogel)

Bezoek ook eens onze website www.windvogel.nl

Of abonneer op onze digitale nieuwsbrief

Inhoud

Colofon.....	2
Inhoud	3
In de regio	3
Van de voorzitter.....	4
Het jaar 2018 in Wind-Vogelvlucht.....	6
We gaan Wiekeren, Wieker je mee?	6
Je burens en vrienden wiekeren toch ook mee?.....	5
Amstelvogel naar een maatje meer?	6
Projectennieuws	9
Van de molenaars	14
Lokale energiemonitor 2018.....	16

In de regio

Noord-Holland:

Herbert Faber, tel. 06-31938199, herbert.faber@xs4all.nl

Amsterdam:

Siward Zomer, tel. 06-37350569, siward.zomer@windvogel.nl

Evert-Jan van Latum, evertjan.vanlatum@windvogel.nl

Gelderland:

Frits Ogg, tel. 06-29012544, fritsogg@gmail.com

Jan van Egmond, tel. 0578-660060, janvanegmond4@gmail.com

Drenthe:

Inge Verhoef, tel. 030-3200702, Inge.verhoef@windvogel.nl

Limburg

Albert Jansen, tel. 06-330 99 553, albert.jansen@windvogel.nl

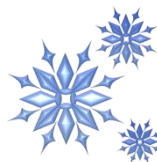
Zuid-Holland:

Gijs Labaar (regio Rotterdam, tel. 06-83341096, gijs.labaar@windvogel.nl

Henk Jan Visser (Z-Holland Noord), tel. 06-23195339, henkjan.visser@windvogel.nl

Utrecht:

Inge Verhoef, tel. 030-3200702, Inge.verhoef@windvogel.nl

Van de voorzitter

De Windvogel in vogelvlucht

Tien jaar was het windstil bij De Windvogel. Het bouwen van solitaire molens stakte in Nederland en alles moest groter en aan de vrije markt overgelaten worden. Naarmate de weerstand tegen deze aanpak groeide, kwam de alternatieve methode van De Windvogel weer boven drijven. Windturbines worden nu weer samen met de omgeving en met burgers gebouwd. In de afgelopen 28 jaren hebben we met die aanpak veel voorwerk gedaan. Dat gaat in de komende jaren vruchten afwerpen.

We hebben ons participatiereglement aangepast zodat lokale coöperaties kunnen groeien met kapitaal en inzet van onze leden. Daarvoor werden windmolens gefinancierd door de leden gedurende een periode van 15 jaar. Dan zat de financiële participatie voor 15 jaar vast in een project. Door het nieuwe participatiereglement kunnen we flexibel geld in projecten stoppen en bij groei van de lokale coöperatie, het kapitaal weer terug laten stromen naar De Windvogel om in nieuwe projecten te stoppen, of weer terug te geven aan de leden. Coöperatie Zuidenwind is hier een mooi voorbeeld van. Na drie jaar was deze beginnende coöperatie sterk en groot genoeg om op eigen benen te staan, en kochten zij ons aandeel in hun windmolen weer terug.

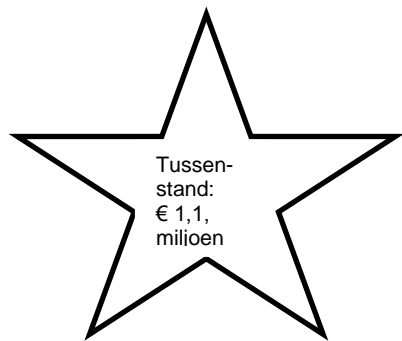
Missie geslaagd wat ons betreft! Het geld dat terugstroomt steken wij volgend jaar weer in andere projecten zoals in Vlaardingen of Bodegraven-Reeuwijk, waar wij weer nieuwe lokale coöperaties ondersteunen. Het succes in Limburg is voornamelijk te danken aan de inzet van de lokale coöperatie, maar onze ondersteunende rol in het project wordt gezien en erkent. Dat zorgt weer voor nieuwe aanwas van projecten. Daarnaast hebben we door onze inzet ook mee kunnen liften op de schaalvergroting van de windsector, en blijven we ook bij onze wortels door onze kleine oude turbines op te schalen. Zo investeren we volgend jaar in twee rijkscoördinatie projecten (projecten groter dan 100 MW): Windpark Drentse Monden en Oostermoer en Windpark Zeewolde. Dit zijn projecten waar we al 10 jaar geleden onze eerste stappen maakten. In Drenthe door afspraken te maken met een groep agrariërs en in Zeewolde door onze windmolens de Appelvogel en de Elzevogel aan te kopen. Ook op kleine schaal doen we mee aan deze schaalvergroting: onze windmolens in Gouda en in Ouderkerk aan de Amstel komen in aanmerking voor een opschaling naar grotere en efficiëntere turbines..

Met het nieuwe klimaatakkoord wordt de aanpak van De Windvogel geconsolideerd. De omgeving wordt expliciet genoemd als partner in wind- en zonprojecten. Het streven is 50% lokaal eigendom. Er zullen dus nog veel meer projecten volgen waar onze expertise nodig is. Bijvoorbeeld in Amsterdam, waar we ooit zeven jaar geleden zijn begonnen met samenwerken dat resulteerde in Amsterdam Wind.

De 10 jaar windstilte is eerder een stilte voor de storm. Vanaf 2019 zullen we (als alles goed gaat) elk jaar een windpark bouwen. De coöperatie zal een vogelvlucht maken van vrijwilligersvereniging naar een klein bedrijfje met maar één, (maar wel een hele goeie) werknemer en een handvol projectleiders op freelance basis, naar een stevige organisatie die de vraag van de leden nog beter kan bedienen. Een mooie uitdaging voor ons allemaal. We zien daarom enorm uit naar 2019 en de toekomst!

Siward Zomer, voorzitter

Je burens en vrienden wiekeren toch ook mee?

Ons doel in 2019?

Meer leden zodat die ook gaan wiekeren in onze nieuwbouw windparken Drentse Monden en Zeewolde!

Om dit doel te bereiken vragen we je om andere mensen te verleiden om ook te gaan wiekeren en lid te worden van De Windvogel.

Voorbeeld bericht dat je kunt sturen naar vrienden, burens en kennissen:

“Hallo, ik ben al een tijdje lid van De Windvogel: Een landelijke energiecoöperatie van 3350 burgers die samen schone energie opwekken met windmolens en zonnepanelen. Voor eenmalig 50 euro ben jij ook lid van De Windvogel en draag je direct bij aan schone energie van Nederlandse bodem! Je kunt dan ook investeren tegen een gezond rendement. Lid worden is heel eenvoudig en binnen 2 minuten geregeld via deze link op de website: <https://www.windvogel.nl/aanvraag-formulier/>.”

Het jaar 2018 in Wind-Vogelvlucht

Aan het einde van het jaar maken we allemaal ons lijstje op. Wat ging er goed en wat kan er beter? We maakten een top 10 van 2018!

De Top 10 van De Windvogel in 2018

1. We doen mee in twee grote windparken: windpark Zeewolde en windpark Drentse Monden en Oostermoer.
2. We bouwen ook windmolens 'van onderop', volgens coöperatieve principes. In Vlaardingingen, Kaag en Braassem en in Bodegraven.
3. Onze penningmeester Arie Wingelaar verlaat ons na 8 jaar trouwe dienst. Gelukkig is er ook een opvolger: Frank Schoenmakers.
4. Ojee. Er liggen zomaar ineens projecten een tijdje stil (Lansingerland en Ridderkerk). Laten we ze in 2019 nieuw leven inblazen.
5. We helpen mee aan de oprichting van nieuwe lokale coöperaties, Rijne Energie in Utrecht en Energiecoöperatie Bodegraven-Reeuwijk.
6. Bij Qurrent kun je voortaan onze Amstelvogelstroom afnemen. We maakten een film met prachtige dronebeelden.
7. Onze leden investeerden in 2018 meer dan € 1 miljoen, om te wiekieren in nieuwe windmolens die we in 2019 gaan bouwen
8. We doen mee aan verschillende ontwerpateliers die gemeenten organiseren, bijvoorbeeld in Utrecht en in Bodegraven-Reeuwijk.
9. Het ledenaantal blijft stabiel op 3350 leden. En dat zonder marketing.
10. De Gouwevogel krijgt in 2018 een ernstig probleem aan het lager; de molen levert nog niet eens de helft van de stroom van normaal! Gelukkig werkt de gemeente Gouda mee in onze zoektocht naar opschaling en vervanging. Een mooie kans om dubbel zoveel te produceren!

Amstelvogel naar een maatje meer?

Door: Evert-Jan van Latum

Onze Windturbine de Amstelvogel wiekert al ruim tien jaar voor ons en levert in de gemeente Ouderamstel 100% groene stroom. De Amstelvogel staat op een geweldige plek op de grens van het recreatiegebied Ouderkerkerplas en bedrijvenpark ZuidOost. Veel mensen kennen deze turbine als een vanzelfsprekend onderdeel van het landschap. Toen de Windvogel in 2017 op een bijeenkomst bij de Amstelvogel vroeg of mensen zonnepanelen wilden of meer windenergie, kozen velen voor dat laatste.

De Amstelvogel loopt, met zijn dertien dienstjaren, het risico dat groot onderhoud nodig is. In het ergste geval kan dat betekenen: de kop moet eraf! Dat is een behoorlijke operatie. Om er te komen moet een inrit worden aangelegd voor de hijskraan. Kortom een dure operatie, die nu al goed voorbereid moet worden.

De vraag naar meer windenergie én de kans van groot onderhoud is ook aanleiding geweest om vervanging en opschaling eens te bekijken. De uitkomst is: De productie met een grotere rotor, ca. 120m', en een zelfde as-hoogte, kan met een factor 1,4 groter worden (ruim 6000 MWh. voldoende voor 1800 huishoudens).

De Windvogel heeft met de gemeente een eerste overleg gehad over de vernieuwing/verandering van de molen aan de Middenweg, 1191LG, Ouderkerk aan de Amstel. Na consultering van de grondeigenaar en beheerder door ons, kan een inschatting van de procedure-mogelijkheden door gemeente, op basis van een 'Bouw-initiatief'

van De Windvogel gegeven worden. Met dit initiatief kan na ambtelijke onderzoek nagegaan worden wat de houding van B&W is en aan welke onderzoeken en eisen de uiteindelijke aanvraag moet voldoen.

Daarnaast is er nog de mogelijkheid om het oude plan voor de Amstelvogel Twee en Drie aan de orde te stellen, ook dat zal eerst met de grondeigenaren overlegd worden.

Windmolen de Amstelvogel aan de Ouderkerkerplas is 13 jaar oud. De Amstelvogel is geplaatst in 2005. Deze turbine produceert 4 miljoen kilowattuur, wat voldoende is om circa 1200 huishoudens van schone elektriciteit te voorzien.

Foto: Links de bestaande Amstelvogel en rechts twee mogelijke nieuwe windmolens met dezelfde ashoogte (85 meter).

Projectennieuws

Windpark Drentse Monden: avond afgelast

De informatieavond die op 13 december 2018 zou plaatsvinden is afgelast. De avond zou gaan over de bouw van de eerste windturbine van Windpark De Drentse Monden en Oostermoer. De initiatiefnemers van het windpark hebben dit besloten

naar aanleiding van een actie van stichting Platform Storm om te komen demonstreren. De initiatiefnemers konden de veiligheid tijdens de informatieavond niet waarborgen.

In dialoog blijven met de omgeving

De Windvogel zal zo snel mogelijk, samen met de andere initiatiefnemers, of op onze eigen wijze, toch informatie momenten organiseren om de participatie in dit windpark over te brengen. Wij betreuren deze gang van zaken zeer, en zullen zelf ons best blijven doen om te blijven communiceren over de participatiemogelijkheden in dit windpark. Daarbij is natuurlijk alle hulp van onze leden van harte welkom!

Waarom doet De Windvogel mee in dit windpark?

De initiatiefnemers van DEE wilden ook dat de inwoners kunnen meeprofiteren van dit windpark. Daarom benaderden zij De Windvogel om samen te werken. De Windvogel heeft toen ja gezegd, omdat ons doel is om ten eerste duurzame energie te bevorderen en om ten tweede het mogelijk te maken dat omwonenden ook mee kunnen profiteren door aan ons participatiemodel mee te doen. Als wij niet instapten, dan zouden we de bewoners die hier profijt van willen hebben te kort doen. Ze zouden windmolens zien verrijzen waar zij zelf niets mee te maken kunnen hebben.

Het doel van De Windvogel is, behalve dit windpark mede-mogelijk maken, om een duurzame lokale ontwikkeling op gang te brengen. Daarom hebben wij de samenwerking gezocht met de lokale coöperatie Veenstroom en met inwoners om hen te wijzen op de mogelijkheid om buurtprojecten te realiseren met een deel van de opbrengsten.

Kansen benutten

Met de geldstromen van de windmolens die De Windvogel gaat exploiteren, kunnen nieuwe duurzame projecten voor de bewoners en het gebied ontwikkeld worden. Denk daarbij aan glasvezel aanleggen, het isoleren van woningen, of het opwekken van energie. Daarnaast is er het gebiedsfonds van de provincie waar inwoners en buurtverenigingen gebruik van kunnen maken. Tevens kan het windpark een kans zijn voor

werkgelegenheid en scholing van monteurs. Wij blijven onze oproep herhalen om kansen te benutten, omdat deze windenergie en vliegwiel kan zijn voor verdere ontwikkeling in het gebied. Ook lidmaatschap van De Windvogel is een kans om te investeren in het park. Wij zullen deze boodschap onder de aandacht blijven brengen.

Fasering bouw burgerwindmolens in het Oeverbos Vlaardingen

Het Vlaardings Energiecollectief (VEC) wil vier windmolens laten bouwen in het Oeverbos die 100% schone energie leveren voor en door Vlaardingers. Daarvoor tekenen De Windvogel en VEC een optieovereenkomst op het grondgebruik met Staatsbosbeheer.

Windmolens bouwen in twee fasen i.v.m. de Blankenburgverbinding

Ook is er afstemming gezocht met een andere ruimtelijke ontwikkeling in het gebied: de aanleg van de Blankenburgverbinding A-24. De bouw van het windpark zal in twee fasen verlopen vanwege bouwwerkzaamheden bij de tunnel. De twee windmolens die het verst van de tunnelmond komen, aan de oostkant, worden het eerst gebouwd. De vergunning vraagt de coöperatie in dit voorjaar aan en als die wordt toegekend, kan de bouw in januari 2020 starten. Daarvoor worden het plan getoetst op alle effecten voor de natuur en de omwonenden. De twee westelijke turbines worden vanaf 2024 gebouwd.

Voor en door inwoners en bedrijven uit Vlaardingen

Het Vlaardings Energiecollectief maakt het mogelijk om te participeren in de windmolens en in zonnedaken. Dan worden inwoners en bedrijven als het ware mede-eigenaar en hebben zij medezeggenschap over de opbrengsten. De opbrengst van de energie die opgewekt wordt komt ten goede aan de deelnemers binnen de coöperatie en aan duurzame projecten. Iedere Vlaardinger kan hieraan deelnemen. De Windvogel is partner en ondersteunt de ontwikkeling met projectleiding en communicatie.

Locatie Oeverbos

De gemeente Vlaardingen heeft een beleidskader windenergie vastgesteld, waarin de locatie het Oeverbos als een geschikte locatie genoemd is. Voor de locatiekeuze zijn inwoners geïnformeerd en geconsulteerd op twee bewonersavonden in 2016. In het Oeverbos is ruimte voor windenergie en dat sluit mooi aan bij plannen voor een duurzame zone. De vier nieuwe windmolens kunnen in één lijn doorgebouwd worden vanuit de twee bestaande windmolens in de Koggehaven, van de oostkant van het Oeverbos naar de westkant.

Opbrengsten uit de wind

Naast de opbrengsten voor de deelnemers binnen de coöperatie, wordt een deel van de toekomstige opbrengsten ook ingezet voor natuurprojecten in het Oeverbos. Dit zal gebeuren via een programma dat Natuurwind heet, een samenwerking tussen de energiecoöperatie en Staatsbosbeheer. Ook wordt een deel van de opbrengsten opnieuw geïnvesteerd in andere duurzame projecten binnen de gemeente.

Informatieavonden op komst

Deze winter en voorjaar organiseert het VEC samen met De Windvogel inloopavonden over het te bouwen burgerwindpark in de gemeenten Vlaardingen, Maassluis, en Rotterdam (Rozenburg). Data en locatie van deze avonden worden via de gemeenten, de beide coöperaties en de lokale krant bekendgemaakt.

Derde bewonersavond in Bodegraven-Reeuwijk

Op dinsdagavond 29 januari staat de derde bewonersavond gepland, in de zoektocht naar locaties voor windmolens en zonnevelden in Bodegraven-Reeuwijk.

energiecoöperatie
bodegraven-reeuwijk

Locatie langs N11

Tijdens deze avond zal de gemeente terugkomen op alle 8 mogelijke locaties die tijdens de vorige bewonersavond als zoekgebied zijn besproken. Specifiek worden de scenario's uitgewerkt voor de gekozen voorkeurslocatie voor windenergie: de N11. Wat zijn daar de ruimtelijke mogelijkheden en belemmeringen?

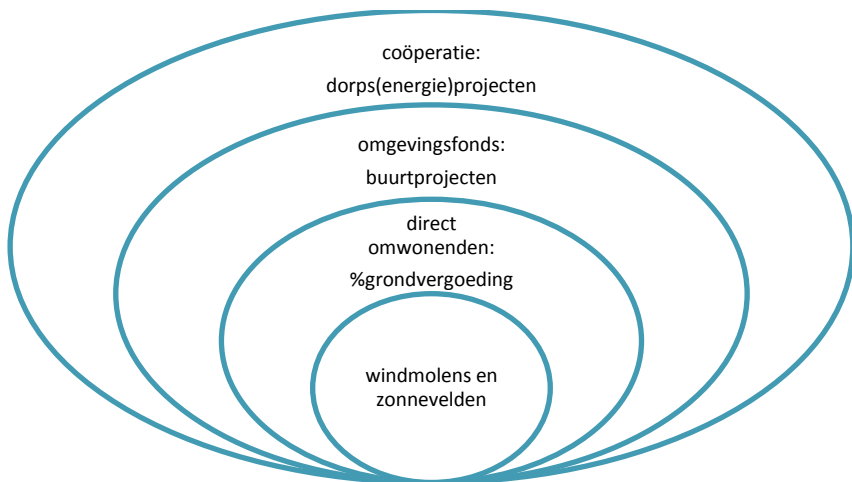
Participatieplan

De Windvogel en de lokale coöperatie Bodegraven-Reeuwijk gaan op deze avond ook het participatieplan bespreken met de inwoners. Ten eerste doen we een voorstel hoe we komen tot een goed participatieplan waar inwoners betrokken bij zijn. Hoe organiseren we het participatiemodel en waar hebben inwoners, direct omwonenden en leden van de coöperatie zeggenschap over en invloed op? Vervolgens laten we zien op welke manieren je kunt participeren en geven we voorbeelden van hoe we dit uit kunnen werken. Bijvoorbeeld wat kun je doen met de opbrengsten van collectieve wind- en zonprojecten. Maar ook hoe we met de directe omwonenden omgaan: we kunnen als coöperatie hinder minimaliseren en de omgeving iets teruggeven via een gebiedsfonds.

Globaal kunnen inwoners en bedrijven op de volgende manieren participeren:

1. Minimaliseren van hinder voor direct omwonenden
2. Lokale bedrijven inschakelen bij de aanbesteding van werkzaamheden

3. Mede-eigenaar worden van de windparken en zonnevelden en daarmee invloed uitoefenen, een concrete bijdrage aan de energietransitie leveren, rendement uit investering krijgen en met de winst leefbaarheid en duurzaamheid in de regio bevorderen
4. Het bieden van profijt aan de direct omwonenden (straal bepalen) via een onafhankelijk gebiedsfonds voor buurtprojecten
5. Sociale grondvergoedingen en profijt voor direct omwonenden via een rechtvaardige verdeling van de grondvergoedingen

Figuur 1: de participatie organiseert zich rondom de windmolens en zonnevelden in een steeds groter wordende straal voor een steeds groter wordend belang.

Iedereen kan meedoen en voor alle smaken is er wat te kiezen. We denken na over een rechtvaardige verdeling van de lusten en de lasten. Zo willen we de ontwikkeling aantrekkelijk en acceptabel maken voor iedereen. Voor de inwoners willen we inzichtelijk maken wie kan beslissen over welke geldstromen en welke projecten. In de zeggenschap is er onderscheid tussen leden, omwonenden, grondeigenaren en inwoners van de hele gemeente. Er kan bijvoorbeeld een omgevingsfonds komen met een eigen lokaal bestuur, bestaande uit direct omwonenden, dat functioneert los van de coöperatie. Tijdens deze avond willen we al wat kansrijke buurtprojecten ophalen.

Na deze avond komt de gemeente met concrete locatievoorstellen die aan de gemeenteraad worden aangeboden en worden meegenomen in de Regionale Energie Strategie (RES).

Coöperatie Rijne Energie

Donderdagavond 15 november was de eerste ledenvergadering van Rijne Energie, in de Metaal Kathedraal in Utrecht. Het was een groot succes. De ruim 50 aanwezigen kregen een toelichting over het ontstaan van Rijne Energie. Ook werd het gemeentelijke besluitvormingsproces toegelicht en was er voldoende ruimte voor vragen. De begroting en de in- en uittreedende bestuursleden zijn door de ALV goedgekeurd.

Meer leden!

Rijne Energie is begonnen als bewonerscollectief en heeft zich inmiddels ontwikkeld tot coöperatie met meer dan 125 leden in en om Utrecht. Rijne Energie wil op korte termijn het ledenaantal verdubbelen. Jouw hulp hierbij is meer dan welkom, dus voel je vrij om Rijne Energie onder de aandacht te brengen bij je burens, collega's, vrienden, familie en langs de lijn!

Participatie

In een volgende ALV (begin 2019) zal onder andere het participatieplan voor energiepark Rijnenburg en Reijerscop worden besproken. Wil je hierover meedenken? Laat het weten via rijne.energie@gmail.com.

Besluit

In het voorjaar van 2019 verwachten wij van de gemeente Utrecht meer te horen over de eisen waaraan ons projectplan moet voldoen. Dan neemt de politiek een besluit over de scenario's voor het energielandschap.

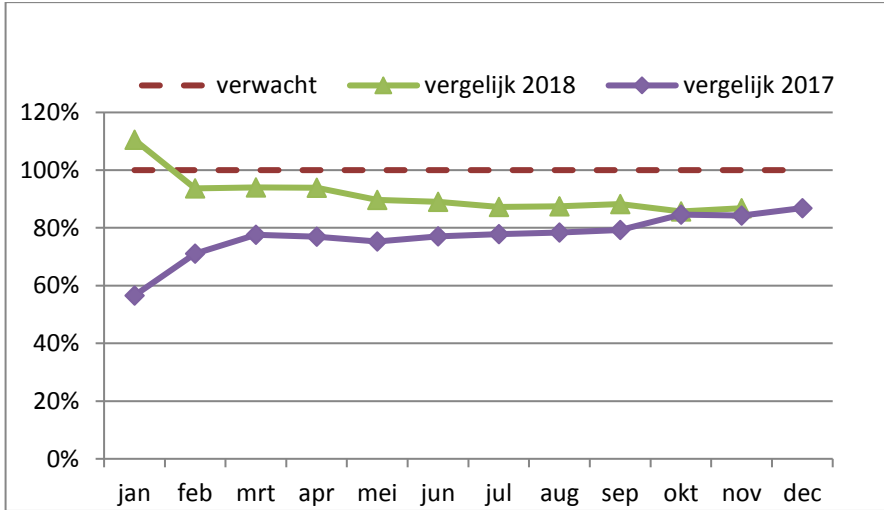
Trots

De Windvogel is trots op Rijne Energie als nieuwe partner en zal blijven bijdragen om het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop samen te ontwikkelen!

Van de molenaars

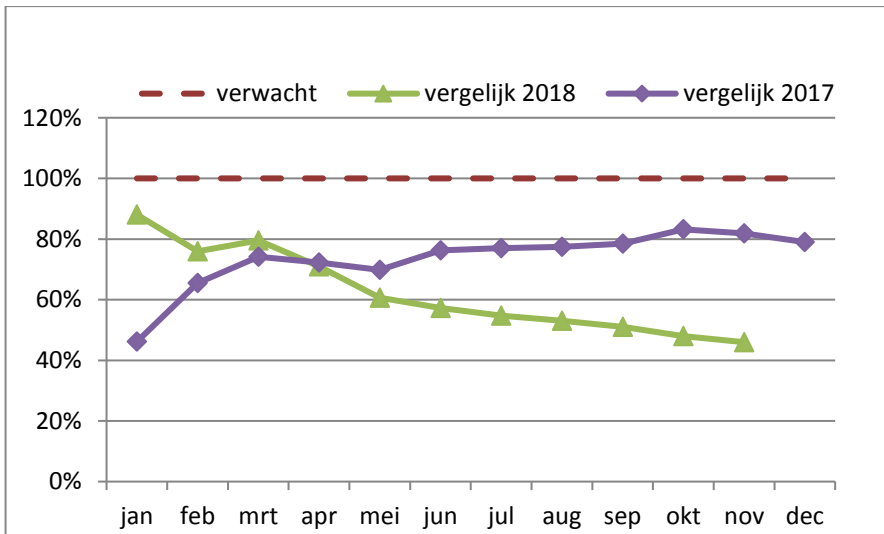
De Amstelvogel (Ouderkerk a/d Amstel)

Molenaar Arjan Boomars

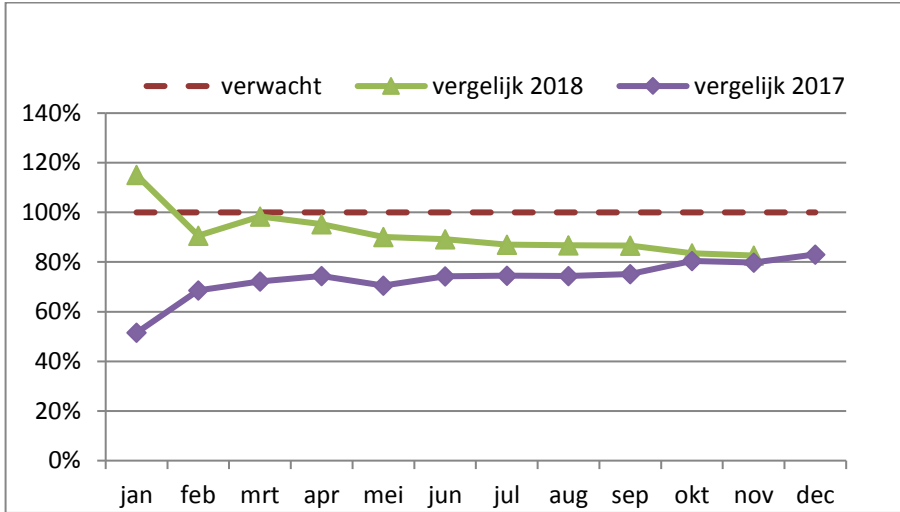
De Gouwevogel (Gouda)

Molenaar Harry van den Hooren, de Gouwevogel draait op beperkt vermogen

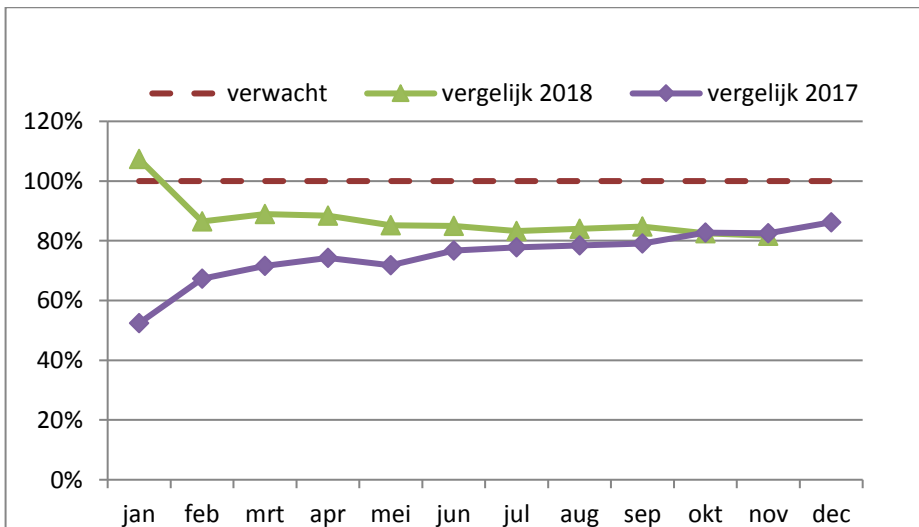
De Appelvogel (Zeewolde)

Ontvangen informatie van molenaar Jan Hoogendoorn

De Elzevogel (Zeewolde)

Ontvangen informatie van molenaar Jan Hoogendoorn

Windturbinegeluid en gezondheid: feit en fictie

Dit is een ingekorte versie van het artikel van Sergej van de Bilt van adviesbureau Pondera, dat verscheen op hun website d.d. 28 november 2018.

Op 10 oktober 2018 heeft de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) 'Environmental Noise Guidelines for the European Region' uitgebracht. De WHO geeft in het rapport een 'voorwaardelijk' advies om de blootstelling aan geluidsniveaus van windturbines te reduceren tot 45 dB Lden. Op dit moment bedraagt de Nederlandse norm voor windturbinegeluid 47 dB Lden, wat is vastgelegd in het Activiteitenbesluit. Het advies, dat bedoeld is om effecten op de gezondheid te reduceren, veroorzaakte veel belangstelling en het rapport werd dan ook volop verspreid via Twitter en andere media.

Zo kopte het AD bijvoorbeeld het volgende:

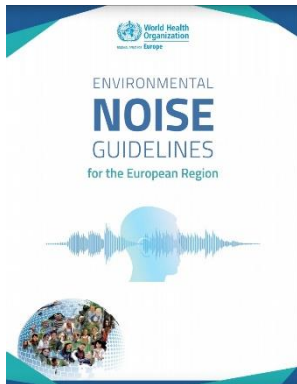
WHO: geluid windmolens is potentieel gezondheidsrisico

Windturbines kunnen gezondheidsproblemen veroorzaken als mensen erdoor worden blootgesteld aan buitensporige geluidsniveaus. Dat staat voor het eerst in Europese richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Naar aanleiding van deze kop, en de vele andere nieuwsartikelen over het onderwerp, hebben we het rapport van de WHO zelf bestudeerd. Wat ons opvalt is dat de manier waarop de inhoud van het rapport in de media werd gebracht significant afwijkt van wat wij in het rapport aantreffen. Het grootste verschil is dat het rapport veel genuanceerder is. Omdat we het belangrijk vinden dat de discussie wat betreft windenergie over feiten gaat, willen we in deze blog ingaan op de huidige (wetenschappelijke) stand van zaken met betrekking tot turbinegeluid en gezondheid.

Rapport WHO is veel genuanceerder

Laten we beginnen met het meest recente rapport van de WHO. Daaruit blijkt dat er geen statistisch significante relatie gevonden is tussen de blootstelling aan windturbinegeluid en mogelijke gezondheidseffecten zoals hart- en vaatziekten, hoge bloeddruk, cognitieve stoornissen, gehoorproblemen, ongunstige zwangerschap uitkomsten en slaapstoornissen. Uit een viertal studies blijkt dat ongeveer 10% van de populatie sterk

gehinderd wordt door blootstelling aan een geluidsniveau van 45 dB. Maar het bewijs voor de relatie tussen windturbinegeluid, hinder en gezondheid wordt vervolgens – door de WHO zelf! – gekarakteriseerd als ‘van lage kwaliteit.’

Misschien nog treffender is de manier waarop de WHO op pagina 84 het rapport voor wat betreft geluid van windturbines samenvat: “very little evidence is available about the adverse health effects of continuous exposure to wind turbine noise.” Vrij vertaald: er is heel weinig bewijs beschikbaar voor de nadelige effecten van windturbinegeluid op de gezondheid.

Pondera heeft in de dagelijkse gang van zaken vaak te maken met critici van windenergie. Discussies over windenergie gaan we vanzelfsprekend niet uit de weg: als adviseur is het onze taak om te informeren én te adviseren. Wat wij merken is dat de wijze van berichtgeving en de kwaliteit van het gebruikte referentiemateriaal nog weleens afbreuk doet aan de kwaliteit van de inhoudelijke discussie. Een kritische blik op windenergie mag en móet, maar we vinden het van belang dat de dialoog over windenergie op feiten gebaseerd is.

Conclusie

In de meeste studies naar de effecten van windturbine(geluid) op de gezondheid wordt geconcludeerd dat er geen rechtstreeks verband kan worden aangetoond tussen windturbinegeluid en gezondheidseffecten zoals hoge bloeddruk, ongunstige zwangerschap-suitkomsten, slaapoverlast en ziektes. Er is ook geen direct wetenschappelijk bewijs gevonden voor een verband tussen laagfrequent geluid van windturbines en gezondheidseffecten. De enkele studies die wél bewijs voor zulke effecten vonden, blijken wetenschappelijk gezien veel kritiek te krijgen.

Wat wel blijkt uit het onderzoek is dat blootstelling aan windturbinegeluid hinder kan veroorzaken. Die hinder kan zich uiten in irritatie, boosheid en onbehagen. De mate van hinder die wordt ervaren is bovendien een combinatie van de feitelijke geluidbelasting, zichtbaarheid van de windturbine(s), persoonlijke omstandigheden en of er sprake is van direct economisch baten bij de windturbine.

In de originele versie van dit artikel worden een aantal onderzoeken besproken die in de dialoog over windenergie vaak worden aangehaald, zowel wetenschappelijke als niet-wetenschappelijke. Dit artikel is te lezen op <https://ponderaconsult.com/>.

Lokale energiemonitor 2018

Artikel van Hier opgewekt, 22 november 2018

De door lokale energiecoöperaties opgewekte duurzame energie is in 2018 opnieuw sterk gegroeid. Er is nu 74,5 MWp aan collectief zonvermogen in productie en 159 MW aan collectieve wind, opgeteld genoeg stroom voor ruim 140.000 huishoudens. Op korte termijn staat er nog minstens een verdubbeling op de planning. Het aantal coöperaties is in 2018 toegenomen met 85 tot 484. Ook zijn de eerste warmtecoöperaties en biogasprojecten van start gegaan. Bijna 70.000 Nederlanders zijn lid van een lokale energiecoöperatie. Dat blijkt uit de Lokale Energie Monitor 2018.

20% meer energiecoöperaties in 2018

Het aantal energiecoöperaties is het afgelopen jaar met 85 toegenomen tot 484, een groei van twintig procent ten opzichte van 2017. De meest energiecoöperaties zijn te vinden in Noord-Holland (77) en Gelderland (66). In 2018 zijn in Noord-Holland (15), Zuid-Holland (12) en Groningen (11) de meeste nieuwe coöperaties opgericht.

Bijna 70.000 Nederlanders zijn lid van een coöperatie, maar het bereik is veel groter. Katrien Prins namens HIER opgewekt: “Elke coöperatie voert actief campagne in de eigen omgeving. Feitelijk organiseren ze samen een al tien jaar durende landelijke bewustwordingscampagne voor de energietransitie, met als doel het zoveel mogelijk in eigen hand houden van energiebesparing, opwekking en handel, waarbij de opbrengsten terugvloeien naar de lokale gemeenschap. Tussen alle kieren en mazen van bestaande wet- en regelgeving, gevestigde belangen en beren op de weg door, werken ondernemende burgers onverstoort door aan de energietransitie.”

Verdubbeling van coöperatief zonvermogen in 2018 en 2019

De groei van het aantal collectieve zonprojecten zet, net als in voorgaande jaren, onverminderd door. Er zijn nu 450 zonprojecten met een collectief vermogen van 74,5 MWp. In 2018 kwamen er 173 nieuwe projecten met een vermogen van 37,4 MWp bij. Ook deze ontwikkeling zet voorlopig door. In 2019 worden nog eens 240 nieuwe projecten verwacht met een gezamenlijk vermogen van 68 MWp. Daarnaast zijn er nog zeker 130 projecten in voorbereiding waarvan realisatie nog minder concreet is. Koplopers in zon zijn Noord-Holland, Noord-Brabant, Friesland en Gelderland.

Er is voor bijna 100 miljoen euro geïnvesteerd in collectieve zon, grotendeels opgebracht door particulieren en kleine ondernemers. In 2018 is het aantal zonprojecten dat is gerealiseerd met de postcoderoosregeling verdubbeld met een verdriedubbeling van het vermogen.

Coöperatief windvermogen groeit met 40% in 2018

In 2018 zijn belangrijke stappen gezet in de coöperatieve windsector. Eind 2018 is in totaal 159 MW coöperatief windvermogen in productie, een toename van veertig procent ten opzichte van 2017. De groei van het windvermogen vindt plaats in Zeeland in Windpark Krammer, het grootste coöperatieve windproject van Nederland, en Windpark Bouwdokken. Er staan nog minstens 25 projecten met 150 MW vermogen aan nieuwe wind gepland.

Eerste warmtecoöperaties opgericht

Burgers organiseren zich ook steeds vaker in collectief wijkverband om samen te zoeken naar alternatieven voor aardgas. De eerste warmtecoöperaties zijn opgericht in Den Haag, Amsterdam en Wageningen en in minstens 17 wijken is de planvorming door en met bewoners in volle gang. Daarnaast zijn de eerste twee biogasprojecten van start gegaan.

Nieuwe ontwikkelingen

Energiecoöperaties komen steeds weer met verrassende nieuwe ideeën. Zo komt coöperatief autodelen nu echt van de grond en zijn er tal van voorbeelden van coöperatieve laadpalen, buurtopslag, digitale energiehandel tussen bewoners en nieuwe verdienmodellen op basis van flexibiliteitsdiensten. Daarnaast ondersteunen coöperaties gemeenten bij beleidsvoering en werken ze samen met netbeheerders en onderzoeksinstellingen aan technologische innovatie en de ontwikkeling van innovatieve financieringsconcepten. Steeds meer coöperaties ontwikkelen zich als onderneming en werken op allerlei manieren met elkaar samen.

Twee coöperatieve leveranciers hebben de handel van energie in eigen hand. Nieuw dit jaar is de lancering van het keurmerk MienskipsEnergie, het eerste keurmerk voor lokale en eerlijke stroom waar de lokale gemeenschap baat bij heeft.

Siward Zomer namens ODE Decentraal: "We zien dat de coöperaties de pioniersfase afsluiten en zich steeds verder professionaliseren. Maar er is ook nog veel werk te verzetten. In het Klimaatakkoord is de ambitie opgenomen dat vijftig procent van alle nieuwe wind- en zonproductie in eigendom van de lokale omgeving moet komen. Om die groei te kunnen maken moeten burgercollectieven als gelijkwaardige partner met de markt gaan optreden, nationaal en lokaal de juiste condities worden gecreëerd en coöperaties moeten meer dan ooit met elkaar samenwerken. Maar ze zijn er klaar voor."

Over de Lokale Energie Monitor

De Lokale Energie Monitor is in opdracht van Stichting HIER opgewekt uitgevoerd door Anne Marieke Schwencke, met ondersteuning van RVO en medewerking van regiopartners.

Zon en wind voor iedereen

Dit blad is gedrukt op papier dat is vervaardigd volgens de nieuwste, minst milieubelastende productiemethode, waarbij de kwaliteit een belangrijke plaats inneemt.